

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio nona. Vtrum confessio sit ad salutem necessaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Propter quod relinquitur quod confessio sacramentalis de qua loquimur est solum de iure diuino.

8 Illud autē diuiditur in legem veterem & nouam, in quarum utraq; fuit cōfessio instituta, sed differenter: quia sicut lex uetus fuit umbra & figura legis nouae, & sicut in fide ueteri continebatur implicite fides modernorum, sic confessio fuit instituta in ueteri lege implicite, & in umbra, & figura. Confitebantur enim peccata sua solum offerendo sacrificiū pro peccato suo in quo fatebantur se peccasse in generali, sed in noua lege exprimuntur singula peccata moralia corā sacerdote ut uicario Christi.

9 Quando autē instituta fuerit, uidetur q̄ post resurrectionem quando Christus dixit Apostolis Ioan. 20. Accipite Spiritum sanctum, quorū remiseritis peccata remittuntur eis, & quorū retinueritis retenta sunt eis. Remittere enim quaedā peccata & quaedam retinere nō possunt ministri ecclesiae nisi eis innotescant, non possunt autē eis innotescere nisi per confessionem peccatoris, & ideo confessio creditur tunc fuisse instituta per Christum. Ex quibus apparet q̄ glossator decreti turpiter errauit & periculosus errore in fide, in glossa super quintam distinctionem, tractatus de penitentia ubi dicit sic: Videndum est quando oris confessio fuerit instituta, & subdit, dicunt quidā institutā fuisse in paradiso statim post peccatum dicente Domino ad Adam, Adam ubi es? ideo enim quæsiuit ut ipso confitente peccatum, daretur forma aliis in posterū confitendi, sed quia in illa interrogatione Dominus minus expresse uidebatur ad confitendum monuisse, & ideo post expresse inquisiuit à Cain fratricida, ubi est Abel frater tuus? Alii dicunt q̄ sub lege fuit primò instituta quando Iosue præcepit Achor crimen suū confiteri & lapidatus est. Alii dicunt q̄ in nouo testamento à Iacobo dicente, Confitemini alterutrum peccata uestra. Sed melius dicitur eam institutam à quadam uniuersalis Ecclesiae traditione potius quam ex noui, uel ueteris testamenti autoritate. Traditio autē Ecclesiae obligatoria est ut præceptum, ergo necessaria est confessio de mortalibus apud nos, apud Græcos non, quia non emanauit ad illos traditio talis sicut nec conficiunt in azymis, sed fermentatis: illud ergo Iacobi, Cōfitemini alterutrum peccata uestra consilii fuit primò, alioquin ligaretur Græcos nō obstantem orū consuetudine. Hæc sunt simpliciter uerba glossatoris in quibus sunt plures errores periculosi in fide, & mirum est q̄ in tam solenni libro ecclesiae sustinuit, & adhuc sustinet tam perniciosam glossam, ut magis postea patebit.

10 Ad primū arg. dicendum q̄ posse manifestare peccata sua seu quacūq; alia inest homini à natura, manifestare autē uel nō manifestare est in hominis libertate, teneri autem ad manifestationē aliquorū in iudicio Forensi est ex autoritate iuris positui per quod iudiciū roboratur. Confiteri autem peccata sua sacramentaliter sacerdoti est ex institutione Christi.

11 Ad secundum arg. dicendum q̄ Adam & Cain vituperantur, quia interrogati à Deo peccatum suum non recognouerunt, cui tamen tanq̄ iudici omnium, & scienti non solum facta, sed etiam cogitata nihil debet celari: hoc tamen non est confessio de qua loquimur, quæ fit homini sponte tanq̄ uicario Christi ad consequendam remissionem peccatorū. Nec est uerum q̄ Cain & Adam sola lege naturali ligarentur, quia illa nunq̄ sufficit ad salutem æternaliter promerendam, sicut scriptum est ad Heb. ii. Sine fide impossibile est placere Deo.

12 Ad tertium dicendum q̄ confessio de qua loquimur non fuit instituta in lege ueteri, & quod dicitur Esa. 43. Narra siquid habes ut iustificeris, non intelligitur de confessione peccatorū, sed exprobrat ibi dominus populo Israel, q̄ non proponere poterant bona opera quibus iustificarentur, & possent allegare se fuisse ductos in captiuitatem iniuste. Quod autem subditur ex libro Prouerborum, qui abscondit scelera sua, &c. intelligendum est de illo qui non fatetur delicta sua coram Deo, aut qui in iudicio non recognoscit ea prout tenetur: talis enim non meretur misericordiam apud deum uel iudicem, sicut ille qui ea humiliter confitetur.

13 Ad quartum dicendum q̄ ecclesia nō instituit confessionem, sed institutā à deo præcipit singulis annis fieri

maximè uolentibus communicare. Et de hoc inferius plus dicitur.

QVÆSTIO NONA.

Utrum confessio sit ad salutem necessaria.

AD secundum sic proceditur, & arguitur q̄ confessio nō sit necessaria ad salutem, quia sicut peccatum per alterum contractum potest purgari merè per alterum (ut patet de peccato originali quod purgatur per alterum in baptismo) sic peccatum quod aliquis committit per seipsum potest, ut uidetur, purgari per proprium actum sine altero. Sed peccatum actuale committitur à quolibet per seipsum, & ex proprio actu, ergo plenè purgari potest per propriū actum sine actu alieno. Sed confessio nō est nisi propter factum alienum, scilicet propter absolutionē habendam, ergo &c.

2 Item illud non est de necessitate salutis, in quo potest per ecclesiam dispensari, sed per ecclesiam dispensari potest q̄ nullus confiteatur. Confessio ergo nō est de necessitate salutis. Probatio minoris, quia solū tenemur semel in anno confiteri ex statuto ecclesie, quod habetur extra de pœ. & remiss. cap. omnis uiriusq; sexus, sed sicut hoc statuit, ita potest dispensare cum aliquo q̄ non confiteatur in anno, & pari ratione de secundo & tertio, & sic de singulis, & ita nunquam confitebitur, quare &c.

3 Item Magdalena & Petrus qui peccauerunt saluati sunt, & tamen non inuenitur quod peccata sua fuerint sacramentaliter confessi, ergo confessio sacramentalis non est necessaria salutis.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia ut dicit Boëtius lib. de Consola. Si medicinam expectas, oportet q̄ vulnus detegatur. Sed de necessitate salutis est q̄ homo de peccatis mortalibus cōmissis accipiat medicinam, ergo de necessitate salutis est quod morbu detegat, quod non est nisi per confessionem.

5 RESPONSIO. Circa quæstionē istam uidentur esse duo. Primum est, an cōfessio sacramentalis sit de necessitate salutis. Secundum est, an possit per ecclesiam cum aliquo dispensari, ne teneatur confiteri.

6 Quantum ad primū dicendum est q̄ confessio est de necessitate salutis, habita copia sacerdotis his qui peccauerunt mortaliter. Cuius ratio est, quia omne remedium ordinatum contra culpam cum qua nō fiat gratia, est de necessitate salutis, sed confessio non solum mentalis sed uocalis coram ministro, est remedium diuinitus ordinatum contra culpam mortalem quæ tollit gratiam, ergo talis confessio est de necessitate salutis. Maior patet, quia sine gratia nō est salus, quia gratia dei uita æterna, ad Ro. 6. Minor probatur, q̄ enim cōfessio uocalis coram ministro ordinata sit contra peccatum actuale mortale patet ex eo quod Christus dixit discipulis, Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata, remissa &c. Remittere autem quaedā peccata, & quaedam retinere non possunt, nisi eis innotescant: non autem possunt eis innotescere nisi per uerbu confitentis, uel aliud quod suppleat uicem uerbi. Et confirmatur, quia non minus opponit salutem peccatū actuale mortale q̄ peccatū originale: sed baptismus qui est sacramentū ordinatū cōtra peccatū originale est de necessitate salutis, ut suscipiatur actu uel uoto quando actuale eius susceptionem impedit casus necessitatis, & non contemptus sacramenti, ergo similiter confessio est de necessitate salutis, ut actu fiat nisi casus necessitatis impediatur, & non contemptus confitendi. Ex prædictis patet q̄ non est de necessitate salutis peccata uenialia confiteri, quia non tollunt gratiam, & possunt per alium modum purgari, tam in hoc seculo quam in purgatorio.

7 Quantum ad secundum dicendum est quod nullus potest dispensare quin ille qui peccauit mortaliter tepetur peccatum suum cōfiteri, quia Papa & omnes inferiores eo sunt solum ministri & dispensatores sacramentorum institutorū per Christum secundum illud. 1. Cor. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi & dispensatores ministeriorū dei. Minister autem non potest tollere legem

legem institutam per legislatorem, propter quod Papa, & multo minus inferiores eo, non possunt dispensare q̄ ille qui peccauit mortaliter & tenetur cōfiteri secundum ordinatōē Christi nunquā confiteatur, sicut nō possunt dispensare q̄ paruulus natus in originali peccato saluatur sine baptismo, quō ordinatio Christi sit in contrariū loan. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto non potest intrare in regnum Dei. Et confirmatur, quia Ecclesia Christi fundata est in Fide & Sacramētis, & ideo sicut ad ministros Ecclesie nō pertinet nouos articulos fidei edere, aut editos remouere, aut in aliquo eorum dispensare, ne credatur: sic ad eos non pertinet noua sacramenta instituire, aut instituta remouere, aut dispensare q̄ non recipiantur, maxime illa quę sunt de necessitate salutis sicut baptismus & penitentia.

8 Ad Primum argumentum dicendum q̄ non est simile de purgatione originalis peccati per alterum, & de purgatione peccati actualis per proprium actum: quia maioris efficacie est passio Christi ad deletionem peccati originalis per alterum contracti, quam actus noster sit ad deletionem peccati actualis per proprium actum cōmissi, & etiam grauius est originali: & ideo ibi sufficit actus alienus, quia per baptismum cōmunicatur nobis uirtus passionis Christi, hic autem non sufficit proprius actus.

9 Ad secundum dicendum q̄ Ecclesia non potest dispensare cum eo qui peccauit mortaliter, licet possit dispensare in suo statuto de confitendo semel in anno, nisi intra annum contingeret casus in quo esset necessarium implere præceptum Christi de confessione. Qui autem sint illi casus, patet in sequenti quæstione.

10 Ad tertium dicendum q̄ Petrus & Magdalena peccauerunt nō post baptismum, vel post Christi passionem: & ideo non tenebantur ad confessionem quę nondum erat instituta. Vel dicendum quoddam Christus qui habuit potestatem excellentie, potuit eis dare effectum sacramenti sine sacramento: non sic autem possunt ministri qui nō habent potestatem excellentie, sed simplicis ministerii, vel fortē confessi fuerunt, quantum non legatur. Multa enim facta sunt per Christum & sanctos, quę non sunt in scriptis redacta, ideo &c.

QVÆSTIO DECIMA.

Vtrum peccator postquā peccauit statim tenetur conteri & confiteri habita copia sacerdotis.

Ad tertium sic proceditur, & arguitur quod peccator postquā peccauit statim tenetur conteri & confiteri habita copia sacerdotis: quia illud q̄ sine termino debetur statim debetur, sed peccator postquā peccauit debet conteri & confiteri, nec est ad hoc positus aliquis certus terminus, ergo tenetur ad statim.

2 Item Hugo de S. Victore dixit, quod si necessitas nō est quę prætendatur, nō excusatur contemptus: sed contemptus in sacramentis est peccatum mortale, ergo mortaliter peccat, qui non statim conteritur, nisi necessitas eum excuset.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia in decretali, omnis utriusq̄ sexus, simul ponitur præceptū de confessione, & de eucharistie perceptione: sed qui non cōmunicat ante Pascha nō peccat mortaliter, ergo similiter qui non confitetur ante Pascha non peccat mortaliter.

4 RESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est de cōtritione vtrum ad eam tenetur peccator statim postquam peccauit, & secundum erit de confessione.

5 Quantum ad primum sciendum est q̄ aliquis potest teneri ad contritionem dupliciter. Vno modo sub conditione, scilicet si vult esse in statu gratiæ & salutis, & hoc modo non est dubium quin peccator statim post peccatum tenetur conteri, quia sine contritione nō potest esse in statu salutis & gratiæ, & ideo qua ratione vult secundum eadem ratione oportet eum velle primum. Alio modo potest intelligi aliquem teneri ad cōtritionem ex præcepto, ita q̄ nisi conteratur peccat mortaliter tanq̄ transgressor præcepti: & hoc modo peccator non tenetur regulariter conteri statim postquam peccauit, quia perseuerare in eodem peccato secundum reatum non inducit nouum peccatum. Sed peccator si non cōteratur statim post

quam peccauit solum perseuerat secundum reatum in peccato per eum cōmissio, nec est aliquod præceptum quod obliget eum ad statim conterendum, ergo nō peccat nouo peccato. Et quia in contritione includitur propositum confitēdi, ideo ad tale propositum nullus obligatur, nisi sicut ad contritionem.

6 De confessione autem actuali dicendum est, q̄ ad eam faciendam statim nullus obligatur absolute loquendo, obligatur tamen in certis casibus. Quod patet, quia præceptum affirmatiuum licet obliget semper, non tamē ad semper, sed solum pro tempore quo imminet necessitas implendi præceptum: sicut filius nō tenetur omni die & omni hora honorare parentes, sed solum quando incumbit tempus & necessitas honorandi. Sed confiteri est præceptū affirmatiuum, ergo nō obligat nisi pro tempore quo necesse est impleri hoc præceptū. Tempus autē quo imminet necessitas confitēdi est in quinq̄ casibus. Primus est quando homo habet eucharistiam recipere, quia nullus quantumcunq̄ contritus absq̄ confessione debet eucharistiam suscipere oblata copia sacerdotis. Secundus est statim ecclesie quę præcipit q̄ confessio non differatur ultra Pascha, vt dictum est prius: & iste secundus modus dependet ex primo, quia ecclesia præcipit confessionē fieri ante Pascha, vt in Paschate digne suscipiatur eucharistia. Tertius est propter mortis periculum, quia cū sacramenta sint instituta pro hominibus quoad statum vitę, si aliqui imminet probabiliter exitus de hac vita tenetur recipere sacramenta ad ipsum pertinētia, & maxime sacramentum quod est necessitatis, vt est penitentia. Et ideo beatus Iac. simul promulgauit præceptum de confessione faciēda, & de extrema vnctione recipiēda. Quartus est cū aliquis habet peccatū de quo non potest eum absolueri nisi superior quem habet præsentem, & probabiliter credit quod eum de cetero non habebit. Quintus quando aliquis ex scrupulo conscientię credit se teneri ad statim confitēdū. Et sic tenetur aliquis ad confessionem statim faciendam propter sacramētum sumendum, statutū, periculum, dubium, & scrupulum: hoc autem intelligendum est de fidei baptizato, quia cū baptismus sit ianua omnium sacramentorum, ante baptismum non potest suscipi aliquod sacramentum nouę legis.

7 Ad primū arg. dicendū est q̄ illud q̄ debetur sine termino debetur statim. cōfessio autē sacramentalis nō debetur sine termino: quia quāuis ex natura sacramenti nō sit præfixus aliquis certus terminus, nec etiā præcepto Christi, tamen est præfixus generalis terminus, videlicet tempus præsentis vitę intra quem terminum potest confiteri peccator, nec adstringitur ad aliquem certum terminum nisi in casibus prædictis.

8 Ad secundum dicendū est quod Hugo loquitur de illo qui sine sacramento decedit de presenti vita, qui non potest excusari a contemptu, nisi articulus necessitatis eum excuset.

QVÆSTIO XI.

Vtrum sit necessarium confiteri sacerdoti, an sufficiat alteri confiteri.

Circa secundum principale quærentur duo. Primum est, vtrum sit necessarium confiteri sacerdoti, an sufficiat alteri confiteri. Secundum est, vtrum sit necessarium confiteri proprio sacerdoti. Ad primum proceditur, & arguitur sic q̄ sufficiat confiteri non sacerdoti: quia confessio promulgata est a beato Iacobo, Iac. 5. Confitemini alterutrum peccata vestra, sed secundum hęc promulgationem licitum est æqualiter cuilibet confiteri, ergo &c.

2 Item præceptum est rectoribus ecclesiarū, vt agnoscant vultum pecorum suorum Prou. 27. quod fit per confessionem: sed rector ecclesie quandoq̄ est non sacerdos, ergo saltem tales possunt audire confessiones.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia in veteri lege discernendi lepram a lepra fuit commissum solis sacerdotibus: sed per illud iudicij figurabatur iudicij cōfessionis, ergo iudicium confessionis quo discernitur inter culpam & culpam pertinet ad solos sacerdotes.

4 RESPONSIO. Aut confitens habet copiam sacerdotis, aut non habet: si habet, necessarium est quod cōfiteatur